

Kpl 5,
Eduskuntauudistuksesta
itsenäistymiseen

S.46-51

Venäläistäminen keskeytyy

1900-luvun alussa Venäjä oli heikko ja takapajuinen ja sen tilanne oli sekasortoinen:

- Venäjä hävisi vuosina 1904–1905 käydyn sodan Japania vastaan
- Kansalaiset vaativat uudistuksia ja keisarin vallan rajoittamista
- Syksyllä 1905 Venäjällä puhkesi yleislakko, joka levisi myös Suomeen (= suurlakko)
- Suomalaiset vaativat venäläistämistoimien keskeyttämistä ja Suomen autonomian palauttamista

→ Marraskuun manifesti 1905. Suomen autonomiaa rajoittaneet määräykset peruutettiin

- Lakkoilu jatkui muutaman päivän. Väkivaltaisia yhteenottoja työläisten ja työnantajien välillä.

→ Aseelliset joukot: punakaartit ja suojeluskunnat

Eduskuntaudistus 1906

Eduskuntaudistus 1906

- Eduskunta, jossa 200 kansanedustajaa
- Edustajat valitaan vaaleilla
- Yleinen ja yhtäläinen äänioikeus (ei koskenut kunnallisvaaleja)
  - kaikilla täysi-ikäisillä Suomen kansalaisilla on oikeus äänestää (vuonna 1906 24v, nykyään 18v)
  - äänioikeus myös naisilla (3. maailmassa)
  - myös naiset voivat asettua ehdolle eduskuntavaaleissa (1. maailmassa)
  - kaikilla äänioikeutetuilla on vain yksi ääni
- → Suomeen syntyi paljon uusia puolueita

Eduskunnan tehtävät

- Tekee valtakunnan politiikkaa koskevat perusratkaisut ja valvoo noudatettavaa politiikkaa
- Säättää Suomessa kaikki lait
- Päättää valtion talousarviosta (tulo- ja menoarvio eli budjetti)
- Valitsee pääministerin
- Valvoo hallituksen toimintaa
  - hallituksen on nautittava eduskunnan luottamusta
  - välikysymykset
- Hyväksyy tärkeimmät Suomea sitovat kansainväliset sopimukset
- Vaikuttaa Euroopan unionin asioihin

Vaalit 1907

Punainen viiva (1959): agitaattori Puntarpää

<https://www.youtube.com/watch?v=wFwp2vvrDY0> (9:34)

<https://www.youtube.com/watch?v=nYk5Hb9h0BE> (6:26)

Kansainvälinen: <https://lyricstranslate.com/en/internationale-kansainvalinen-lyrics.html>

Työmies joka äänestää porvaria

tekee kuin tämä.

Äänestätkö kansan pettureja!

Jos äänestät porvaria, niin muista silloin, että äänesi menee Laukon torpparihätäjille!

10,000,000 markalla vallanostajille!

Lahtarikaartilaisille!

Ylioppilaslakkopetturien pitäjille!

Murhapolttajille (Kuopiossa, Lovisassa ja Porvoossa)!

Piiskanvinguttajille! ja Kemin tukkipoikain kurittajille!

Bobrikoffin matelijoille, jotka punaista paitaa sinulle tyrkyttivät!

Kavahda raittiustohtoria, sillä äänesi menee heitä äänestäessä hukkaan.

Mutta jos äänestät sosialidemokraatteja, niin silloin tiedät, että

kaikki valta tulee kansalle!

244475
Kansan
pettureja
1907

Vaalimainos s.47

Tulkitse vaalijulistetta

1. Kenelle juliste on suunnattu?
2. Mitä tehokeinoja käytetään
  - a) kuvassa
  - b) tekstissä
3. Pohdi, miksi nykyajan vaalimainokset ovat maltillisempia.
4. Ota selvää Laukon torpparihäädöistä. Mitä tapahtui ja miksi?

Täällä Pohjan tähden alla, Laurilan häätö:

<https://www.youtube.com/watch?v=jBBc6nfzelM>

Puoluetekävä

Lue kpl "Ensimmäiset eduskuntavaalit", s.47-48, ja vastaa kysymyksiin:

1. Mitä puolueita ensimmäisissä eduskuntavaaleissa oli?
2. Oliko puolueilla jotain tiettyjä tavoitteita?
3. Ketkä olivat puolueiden tyypilliset kannattajaryhmät?

Vaalit 1907

- Puhe- ja väittelytilaisuuksia ympäri maata: agitaattorit eli kansankiihottajat
- Opastusta äänestämisen käytännöistä: punainen viiva
- Äänestysprosentti 70%
  - säätyjen ulkopuolinen väestö pääsi ensimmäistä kertaa vaikuttamaan (tilattomat, torpparit, työväestö)
  - naiset
- Vaalien tulos osoitti ettei vanha säätyjärjestelmä vastannut kansan koostumusta
- Työväestö oli vaalien selkeä voittaja: 80 kansanedustajaa
- Naiset: 19 naiskansanedustajaa
- Vaalien häviäjät: Ruotsalainen kansanpuolue
- Lopputulos: Juuri mikään ei muuttunut, sillä keisarilla oli oikeus hajottaa eduskunta. Näin tapahtui lähes vuosittain, aina Suomen itsenäistymiseen asti.

Toinen sortokausi 1908–1917

- Keisari vakiinnutti valtansa Venäjällä → Venäjä tiukensi uudelleen otettaan Suomesta 1908
  - Lainsäädännön rajoittaminen
  - Ylempiin virkoihin venäläisiä
  - Kouluissa venäjän kielen opetusta
- 1914 laaja venäläistämishjelma → tavoitteena Suomen täydellinen sulauttaminen Venäjään
- Suomalaisten suhtautuminen venäläistämiseen jyrkkeni → oltiin valmiimpia väkivaltaan Venäjää vastaan
- 1914 syttynyt maailmansota nähtiin mahdollisuutena irtautua Venäjästä
  - Saksa Venäjän vastavoimana
  - Suomesta noin 2000 miestä sotilaskoulutukseen Saksaan

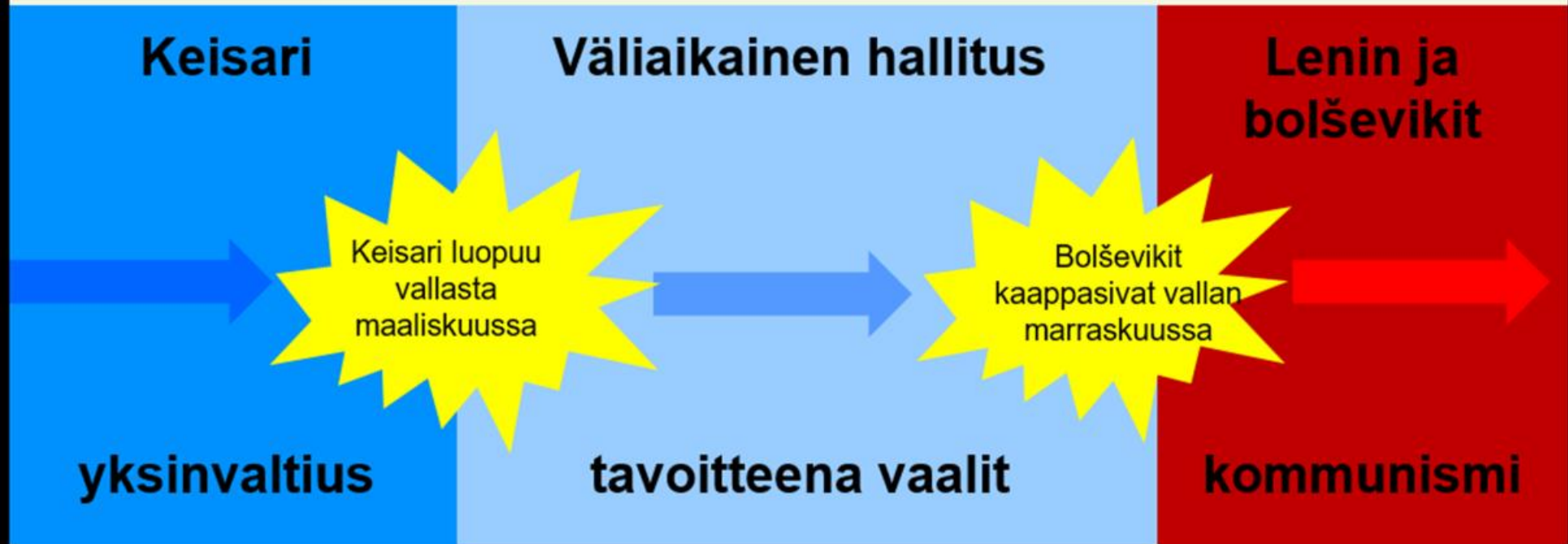
Venäläistämisen loppu maaliskuussa 1917

- Venäjällä helmikuun vallankumous 1917
- Tsaari Nikolai II syrjäytys
- Väliaikainen hallitus, Aleksander Kerenski johtoon
- Väliaikainen hallitus peruutti venäläistämistoimet Suomessa

Suomi itsenäistyy

- **Kenellä on valta tsaarin syrjäyttämisen jälkeen?**
  - Sosiaalidemokraatit – valta on Suomen eduskunnalla (SDP:llä enemmistö eduskunnassa)
  - Porvarit – valta on Venäjän väliaikaisella hallituksella
- **Suomeen valtalaki heinäkuussa 1917** = korkein päätävävalta ulkopolitiikkaa ja sotilasasioita lukuun ottamatta siirtyi Suomen eduskunnalle
- Kerenski hajotti eduskunnan, uudet vaalit lokakuussa, enemmistö porvareille → työväki menetti uskoaan muutoksiin politiikan keinoilla → vallankumouksen kannatus kasvoi työväen keskuudessa
- **Marraskuussa 1917 Venäjällä lokakuun vallankumous, bolševikit valtaan.** Lenin lupasi kansoille oikeuden irtautua Venäjästä = kansojen itsemääräämisoikeus
- Porvarit halusivat eroon bolševikkien johtamasta Venäjästä, **joulukuun 6. päivä 1917 eduskunta hyväksyi porvarillisten puolueiden ehdotuksen Suomen itsenäistymisestä**
- **Venäjä antoi virallisen hyväksynnän Suomen itsenäistymiselle 31.12.1917**

Venäjän vallankumousvuosi 1917

Tehtäviä

Lue kpl 5, Eduskuntauudistuksesta
itsenäistymiseen, s.46-51

Tee tehtävät 1,2,5, s.51